

HUDEBNÍ NAUKA 4. ROČNÍK 2. POLOLETÍ (4. část)

ANTONÍN DVOŘÁK (8. 9. 1841- 1. 5. 1904)- 3. část vyprávění o životě nejhranějšího a nejvyhledávanějšího českého skladatele.

K cestě do Ameriky přemlouvala zakladatelka Americké národní konzervatoře v New Yorku Mrs. Jeanette Thurberová Dvořáka 2 roky! Dvořákovi se do Ameriky prostě nechtělo. Pozvání Dvořáka do Ameriky se stalo pro Čechy senzací! Dvořák se stal národním hrdinou, vždyť velká země Amerika si zvala skladatele z malé zemičky, aby rozdával vědomosti v hudbě.

Do Ameriky Dvořák nechtěl odjet bez své rodiny, ale bylo jasné, že všech 6 dětí s sebou nebude moci vzít. Vybral nejstarší 14 letou Otilku a 9 letého Toníka.

Všichni se začali intenzivně učit anglicky. Šlo to trochu ztuhla, takže rodina uvítala pomoc rodilého mluvčího Čechoameričana Josefa Kovaříka- houslisty- v té době 22 letého.

17. září 1892 se Dvořák se svou ženou, dcerou Otilkou, synem Toníkem a průvodcem Kovaříkem vydává na nejdelší a nejslavnější cestu života (o ostatní děti se doma postarala babička a teta). Do Ameriky cestovali zaoceánským parníkem celkem 9 dní. V Americe Dvořáka přivítala prezidentka Newyorské národní konzervatoře slovy: „Aby dobyl Evropu, potřeboval Napoleon celé armády, Vám na to stačila taktovka. Nabízím Vám šanci dobýt svět.“

Dvořák tedy nastoupil coby ředitel na Newyorskou konzervatoř, vzdělával v oboru kompozice (skládání) své studenty, vystupoval na koncertech, předsedal v různých porotách, dostával zakázky na komponování skladeb a u toho všeho mu bylo strašně smutno po dětech, které musely zůstat doma. Vždyť v Americe měl jen 2 ze 6 dětí! Špatně se mu skládalo, nápady nepřicházely, cítil se vykořeněn. A pak v létě 1893 konečně přijel za Dvořákem zbytek jeho rodiny: Anička, Magda, Otakar a Lojzička v doprovodu své tety. Rozhodli se strávit léto v rodišti Čechoameričana Josefa Kovaříka, který se stal pro rodinu nepostradatelným. Vyrazili do Spillvillu ležícím za Mississippi. Po prázdninách, které si všichni náramně užili začal pro Dvořáka druhý rok amerického pobytu a on byl mnohem spokojenější, protože měl kolem sebe celou svoji rodinu, po které se mu dříve tolik stýskalo.

V Americe složil Dvořák 9. symfonii e moll zvanou Novosvětská nebo také Z Nového světa. Světová premiéra Novosvětské se udála 16.12.1893 v Carnegie Hallu. Publikum toto světové, úžasné dílo přijalo bouřlivě. Dvořák při koncertě sklídl neutuchající potlesk, znovu a znovu byl vytleskáván. Musel se z lóže děkovat jako král. Noviny pak psaly, že

nikdy neměl žádný tvůrce takový úspěch jako Dvořák při premiéře Novosvětské symfonie.

Jaké byly Dvořákovy koníčky? Měl hrozně rád vlaky. Zajímal ho vše, co s vlaky souviselo- dokonce i jízdní řády. V Americe ale ležela vlaková nádraží příliš daleko od jeho bydliště, takže nemohl chodit okukovat vlaky, jak na to byl zvyklý z Prahy. Náhradní řešení se objevilo v podobě zaoceánských parníků. Brzy se začal zdravit s kapitány lodí, zpovídal je ohledně různých technických parametrů a o všem si vedl záznamy. Měl také rád holuby, které ale choval doma, v Americe to nešlo.

Teprve po 2 letech se dostává Dvořák opět zpátky do Prahy, ale jen na skok. Musí dostát svým závazkům v Americe. Do Čech se bude moci na trvalo vrátit až na jaře roku 1895, po 3 letech strávených v Americe.

DOPORUČENÝ POSLECH: Antonín Dvořák- Novosvětská symfonie- Largo ve třech různých provedeních

<https://www.youtube.com/watch?v=ASlch7R1Zvo>

<https://www.youtube.com/watch?v=SzZrJSuotHA>

<https://www.youtube.com/watch?v=QcKjJwUpw1U>

ÚKOL PRO TEBE : Co už vím o Antonínu Dvořákovi

1. V jakém městě v Americe zastával Dvořák pozici ředitele konzervatoře?
2. Vážili si Češi toho, že byl Dvořák pozván do Ameriky?
3. Kterou světově známou skladbu složil Dvořák v Americe? (zkus kromě názvu skladby uvést i tóninu)
4. Jaké měl Dvořák koníčky?
5. Jak dlouho trval Dvořákův pobyt v Americe?

STUPNICE A TÓNINA

Stupnice je řada tónů uspořádaná podle určitých pravidel. Máme různé stupnice např. durové a mollové. Durové stupnice vždy označujeme velkým písmenem a mollové malým písmenem. Rozdělením stupnic na dvě skupiny: 1. tvrdé (dur) a 2. měkké (moll) vzniknou dva **tónorody**. V určování tónorodu je rozhodující třetí tón stupnice. Hlavním znakem durové (tvrdé) stupnice je velká tercie u tónického kvintakordu. Hlavním znakem mollové (měkké) stupnice je malá tercie u tónického kvintakordu. Každá durová stupnice má svoji souběžnou tedy **paralelní** mollovou stupnici, která má **stejné předznamenání** a tedy obsahuje i **stejné tóny**. Např. C dur má stejné tóny jako a moll. Paralelní mollová stupnice začíná na VI. (6.) stupni durové stupnice. Kromě stupnic paralelních, které mají stejné předznamenání, máme stupnice dur a moll, které mají stejný název např. C dur- c moll. Říkáme jim stupnice **stejnojmenné**. Tyto stupnice mají **různá předznamenání**. Stupnici můžeme rozdělit na dvě části, říkáme jim **tetrachordy**. Tetrachord je stoupající řada 4 tónů. Ve stupnici C dur zahrnuje 1. tetrachord tóny C+D+E+F a 2. tetrachord zahrnuje tóny G+A+B+C. 1. tetrachord začíná základním tónem stupnice, 2. tetrachord končí základním tónem stupnice. Základní stupně ve stupnici se nazývají TÓNIKA (1. stupeň), SUBDOMINANTA (4. stupeň) a DOMINANTA (5. stupeň). Tónika, subdominanta a dominanta se nazývají základní harmonické funkce a stavíme na nich základní harmonický doprovod (např. klavír nebo kytara doprovází melodii hraním akordů). Každá stupnice má své předznamenání. Předznamenání udává počet křížků nebo béček. Mluvíme-li o skladbě nebo o písničce, neříkáme, že ji hrajeme ve stupnici C dur, ale že ji hrajeme v **tónině** C dur. Znamená to, že hrajeme tóny ze stupnice C dur, ale ne popořadě tzn. CDEFGAHC, ale v libovolném pořadí. Pokud jsou tedy tóny stupnice poskládané v libovolném pořadí, mluvíme o **tónině**. Skladba, která by zněla jako stupnice, by se nikomu příliš nelíbila. Skladba musí tóny stupnice různě přeházet a vytvořit co nejkrásnější melodii, aby zaujala posluchače. Lidé, kteří jsou obdařeni výtečným sluchem a schopnostmi vytvářet takové krásné melodie, se nazývají skladatelé neboli komponisti. Proces, při kterém melodie vznikají, se nazývá skládání nebo komponování.

Ú Doplň tabulku.

ÚKOL PRO TEBE

STEJNOJMENNÁ mollová stupnice			PARALELNÍ STUPNICE		STEJNOJMENNÁ durová stupnice	
předznam.	název	DUR	předznam.	MOLL	název	předznam.
3 $\flat$	c moll	Cdur	0	a moll	A dur	3 $\sharp$
			1 $\sharp$			
			2 $\sharp$			
			3 $\sharp$			
			4 $\sharp$			
			1 $\flat$			
			2 $\flat$			
			3 $\flat$			
			4 $\flat$			